

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

3. Revocatio donationis inofficiosæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

13. Denique, si vivente adhuc Patre, qui jam suum considerat Testamentum, nascatur illi filius, l. *Posthumus, in ius, ff. de iusto raptis*, & statim moriatur, convalescet Patris Testamentum, etiam si in illo fuisset institutus haeres quicumque extraneus; nam in iure, quod a principio validum fuit, facilius recuperat suas vires, quam, quod fuerat invalidum de novo eas acquirat.

§. III. Revocatio Donationis inofficiosa.

1. **Q**uoties fit donatio (& quidem notabilis quantitas, ut *supra* non in simili) ab aliquo, qui dum donat, habet filios (nam in *precedente paragr.* locuti sumus de non habente filios, dum donat, sed habente postea) toties illa donatio, si demat de legitima filii debita, erit, & appellabitur inofficiosa, id est, contra officii pietatis Patris, vel Matris debitum filiis, rescindique omnino debet, etiam si sit iuramento firmata, quia iuramentum non potest obligare aliquem in praedictum aliorum, ut hic esset in praedictum legitimam filiorum.

2. Adverte autem ejusmodi rescissionem peti non posse à filio, nisi defuncto Patre, quia legitima ei non debetur, nisi post Patris mortem.

Ex hac certa doctrina, quatuor dubitationes emergunt.

Donatio inofficiosa totum, an pars sit invalida?

3. Prima, An donatio inofficiosa facta extraneo sit invalida in totum, an solum in parte, quatenus scilicet officit legitimam filiorum?

Respondeo: Si ea donatio non fuit facta animo fraudandi legitimam eorum, quibus debetur, solum invalidatur, seu revocatur, quoad partem, in quantum scilicet possit remanere dicta legitima. Et puto ad hanc revocationem (sed, ut dixi, post mortem Patris) non esse opus sententia Iudicis, quia legitima semper est, post Patris mortem, debita filiis.

4. At, si ea donatio facta fuit animo fraudandi legitimam, iis, quibus debetur, quod Iuris periti dicunt, donationem esse inofficiosam re, & consilio: Aliqui apud Molinam d. 283, n. 12. negant, revocandam esse in totum, aliqui affirmant, at ipse Molina tandem concludit, favendum esse possessori.

Addit Delugo d. 23, de *Iust. num.* 202. Video etiam Dianam p. 8, tr. 6, ref. 66. & 84. non esse fundamentum, cur debeat revocari in totum.

5. Ego dico primum, certum mihi esse, revocandam quoad partem correspondentem legitimam, & quoad partem eandem esse invalidam, & posse filium ante omnem sententiam sibi reperere, & obligari donatarium restituere modo supra dicto in §. *preced.*

6. Dico secundum: Si forte iudicet quis revocandum esse in totum, certum mihi esse, id non posse fieri, nisi per sententiam Iudicis. Ratio est, quia haec esset poena illius animi defraudandi legitimam. At poenam temporalem subire, nemo cogitur ante sententiam.

7. Objicis: Pater dum vivit, sine in iustitia esto, aliquando cum peccato, quando, v.g. est contra charitatem filiis deest (nam) potest omnia bona sua alienare in extraneos, etiam si legitima pro filiis nulla sit remanens, nam dum ipse Pater vivit, est dominus rerum suarum, & legitima non debetur filiis, vel ascendentes, nisi post Patris mortem; Ergo donatarius non obligabitur in conscientia ante sententiam, tradere legitimam praedictis filiis defuncti, nec filii possunt reperere ante eandem sententiam: quia ea bona non accipit donatarius à Patre contra Iustitiam.

Respondeo: Virget obiectio, sed tamen dico, Esto, sit valida illa donatio, vivente Patre, at hoc mortuo, cum ea remaneat, seu evadat inofficiosa, posse filium legitimam, seu certe sua congrua alimenta ab illa donatione

sibi reperere, ac debere donatarium redde ante omnem sententiam, quia pars illa donationis correspondens legitimam post mortem Patris, non est donatarium, sed filiorum. Cujus rei ulterior ratio est simili illi rationi, quae inibit conditionem, si filius mihi non nascatur, si nascitur, seu saltem sua alimenta non defuerint.

Donatio inofficiosa respectu Ascendentium.

8. Secunda dubitatio: An idem sit respectu Ascendentium? Si scilicet filius descendentes carere, ita donat extraneo, ut non remaneat pro Patre, vel Avo sua legitima, quae certe ipsis debetur, moriente dicto filio, videtur donec?

Respondeo, idem esse dicendum, invalidamque esse donationem, eo prorsus modo, quo *supra* de Patris donatione respectu legitimam filiorum. Ita Doctores omnes, l. *Si Filius, C. de inofficiosa donat.* Et ratio nimis est in promptu, quia nimirum aequè illi debetur legitimam.

Donatio facta Ascendentibus, an revocanda sit, si deinde nascatur Donatori Filius?

9. Tertia: Titius nullos habens filios, suo Patri, vel suo Avo donationem suorum bonorum legitimam fecit, iure ad aliquot annos nati sunt filii ipsi Titio, Quatenus, an & quatenus haec donatio valida sit, vel invalida?

Respondeo, esse invalidam, idque propter rationem universalem dictam, quia ob susceptam prolem annullatur donatio.

10. Virges: Estne invalida quoad legitimam tantum debitam filio jam nato, an secundum totum.

Respondeo, esse probabilius, quod sit invalida quoad totum, & consequenter, quod ascendentes post mortem donatoris debeant omnia bona donata restituere ante omnem sententiam filio huic nato. Ratio est, quia secundum ordinem naturalem facultates Patris descendentes debentur, & solum in defectu descendendum debentur ascendentes.

11. Objicis: Diximus modò, donationem factam Ecclesiae, si postea nascatur donatori filius, non revocari, nisi quoad nati filii legitimam, ergo pari ratione donatio facta ascendentes, si postea donator filium nascatur, non revocari debet, nisi quoad dicti filii legitimam.

Respondeo, negando consequentiam, nam praeter disparitatem, si quidem illa est donatio facta in bonum, quae, salva legitimam, sustineri censenda est à donatore: at haec facta ascendentes nulla ratione censenda à donatore sustineri, cum (sicuti modò diximus) Ordo naturalis requiratur, ut facultates Patris habeantur filiis, non descendentes, quando hi adsunt, non vero ascendentes. Lege Mol. d. 282. *Dubium ulterius est.*

Donatio inofficiosa facta uni ex Filiis.

12. Quarta dubitatio: Si Pater det uni ex filiis cessivè cum praedictio legitimam aliorum filiorum, an donatio estne inofficiosa?

Respondeo, esse inofficiosam, & revocandam, immò invalidam, atque afferre eandem obligationem restitutionis dictam n. 5. secundum illum excessum rationis, qui praedictat dictam legitimam. Id satis patet ex dictis, quia sua portio legitima semper aequè filius debetur post mortem Patris.

13. Adde, id locum etiam habere in eo casu, ut voluit Cutelli, tom. 2, de *Donat. spec.* 2. & *spec.* 3. quo Pater cessivam dedit uni ex filiis, etiam si etiam haec donationem omnium bonorum, vel cessivam dedit uni ex filiis, etiam si etiam haec donationem inofficiosa, si non remanet legitima pro aliis filiis, cum nulla causa possit dari, quae legitimam favorat opposit.

14. Illud permaximè hîc est advertendum, in quo maxime labi proclive est ei, qui perfundit quæstiones evolvit. Si enim extraneus habet à Titio, v. g. donationem excessivam, quam ipse extraneus bona fide accepit, bona fide consumpsit, nec in ullo factus est locupletior, ad nihil in conscientia obligabitur, si vero deinde nascatur filius, si, si Titius, tunc, quando donavit, filios fortè habuerit, ad nihil, inquam, obligabitur, nec ad legitimam quidem dictorum filiorum. Ratio est, quia super prædictis circumstantiis ex nulla radice restitutionis urgetur ejusmodi extraneus, ut ex regulis universalibus de Restitutione constet.

15. At verò filius, qui recipit à Patre vivente bona, quæ, juxta alibi dicta, præsumuntur pertinere ad legitimam suam, recipit, inquam, cum præjudicio aliorum filiorum, debet etiam, teste Delugo d. 24. de Inst. n. 218. & 219. in conscientia computare id, quod accipit in suam legitimam, quamvis bona fide acceperit, bonæque fide consumpsit, nec in ullo factus sit ditior. Ratio est, quia, quando Pater illi donavit, jam extinxit obligationem donandi ipsi legitimam, & jam ipse filius suam eandem legitimam habuit. Ergo, quando illam consumpsit, suam legitimam consumpsit. Ergo eandem, mortuo Patre exigere non potest, publicatam enim haberet, quod esset in fratrum suorum præjudicium.

16. aliud esset, si filius bona fide occultè quid acciperet à Patre, & bona item fide consumpsit, nec inde fieret in aliquo ditior; tunc enim illud non obligaretur conferre in suam legitimam (quod certè obligatur, si mala fide) quia dum Pater nihil ipsi dedit, non extinxit ius legitimæ ipsi filio debitæ, quare poterit, mortuo Patre illam exigere. Neque dicas, hunc filium debere Patri id, quod clam ab ipso accepit, consumpsitque, unde debere ipsum compensare hoc debitum cum sua legitima post mortem Patris. Ne id dicas, inquam, nam filius propter bonam fidem jam dictam, & quia res accepta non extat, & in nihilo factus est ditior, nullum debitum habet quod debeat compensare Patri.

4. An maritus confitens, se recepisse hanc, vel illam quantitatē ab uxore pro dote, constituitur illam donare. Vide apud Rodriq. in summ. l. 1. c. 198. num. 35. Dianam loc. cit. ref. 113 alioque.

5. An donatarius, vel legatarius obligetur implere donatoris, vel testatoris sive vota, sive debita ex iustitia. Lege apud Dianam ibid. ref. 112.

6. Donatio liberalis, ut etiam testamentum facta metu, nimia reverentia, vel importunitate, per aliquos irrita sunt, per aliquos irritanda, sicut irritandi veniunt contractus onerosi. Vtriusque sententiam judicant aliqui, ut Diana ibid. ref. 129. probabiliter. Verum, ego de hac re dixi l. 1. in dec. c. 2. §. 5. d. n. 11. ubi adverti, quid intelligendum sit nomine nimie reverentia, & importunitatis. Vide etiam, quæ summam dixi supra, in tract. de Promiss. c. 4. d. n. 2. cum de promissione.

7. Donatio nunc facta Ecclesiæ construenda, seu Collegio olim fundando, valet, revocarique non potest. Quamvis enim nullus nunc adesset, qui acceptare legitime posset, (nam posset fortasse Prelatus) tamen ex voluntate donantis censetur facta nunc pro tunc, quando aderit Rector Ecclesiæ jam fundatæ, seu constructæ, qui acceptare poterit. Ita colligo ex Abb. in c. ad audientiam, de Eccl. edificanda. Duceo autem argumentum ex donantis voluntate, nam aliæ rationes, quæ pro hac validitate, adducit Diana p. 8. tr. 6. ref. 125, non videntur mihi admodum efficaces, lege ipsum.

8. Quid fiat in conscientia, si rem donatam famulus non afferat donatario, & interim donator è vivis decessat? Dixi l. 8. in dec. tr. 4. c. 1. §. 5. n. 11.

9. An peccent, & ad obligationem restitutionis teneantur, qui recipiunt ea, quæ alter cum peccato, seu illicitè donati? Dixi l. 8. in Dec. tr. 1. c. 2. §. 4. n. 2. & universaliter habet Delugo, tom. 1. de Inst. d. 4. s. 1. 3. n. 49. & 50. Diana p. 8. tract. 6. ref. 39. alioque.

10. An peccet, & obligationem Restitutionis contrahat, qui impedit donationem, sive licitè, sive illicitè alteri faciendam? Dixi l. 8. in dec. tract. 3. c. 4. §. 2.

11. De donatione, quam alteri facit filius familias ex bonis Patris, dixi l. 5. in dec. c. 4. §. 1. d. n. 7. cum de Ludo, & lib. 8. tract. 2. c. 3. n. 3.

De donatione Religiosorum, l. 8. in dec. tract. 2. c. 4.

De donatione Servorum, ibid. tract. 1. c. 2. §. 1.

De donatione, quam facit Pater, vel Mater filio, l. 5. in dec. c. 4. §. 2.

De donatione uxoris de bonis mariti, l. 8. in dec. tr. 1. cap. 2. §. 3.

De donatione inter uxorem & maritum, deque Sponsalitia largitate, dixi supra, lib. 8. de matrim. tract. 7. de oblig. cap. 2.

An usurarius, an ludeus, an cæcus possint donare causa mortis, vide apud Dianam, apud quem alia non pauca minutiora, Et dum ego tantisper quiesco, tu Vale

CAPVT VII.

Quæstiones nonnullæ de materia Donationis, Remissivæ.

1. AN donatio possit acceptari ab absente? Dixi supra in tract. de Promiss. c. 7. §. 4.
2. An post mortem donatoris? ibid. §. 3. n. 5.
3. An donatio inter vivos facta Capucinis, Minoribus, & Societati Iesu valeat, & quatenus? Vide apud Sanc. lib. 7. summ. c. 25. 26. & 27. Cast. tom. 3. p. 3. n. 9. & 10. Dian. p. 8. tract. 6. ref. 104. alioque.